

Vlaamse buitenlandse handel in de eerste zes maanden 2019

uitvoer: +0,07% ; invoer +1,58%

In juni 2019 boekten de Vlaamse uit- en invoer een maandwaarde van resp. 26,7 en 25,3 miljard euro.

Voor de uitvoer was dat 2,41 miljard euro minder dan in juni 2018 en meteen ook een **daling van 8,26%**. Ook bij de import liep het niet echt goed, want de 25,3 miljard euro maandinvoer lag 1,88 miljard euro lager dan die in juni vorig jaar, een **stap achteruit van 6,93%**.

Tijdens de **eerste zes maanden van 2019 (jan-jun)** bedroeg de totaalwaarde van de Vlaamse uit- en invoer resp. **166,3 miljard euro** en **161,6 miljard euro**¹. Vergeleken met dezelfde periode in 2018, betekende dat 118 miljoen euro extra **uitvoer (+0,07%)**. De **invoer** tussen januari en juni 2019 steeg fors: Vlaanderen kocht wereldwijd voor 161,6 miljard euro aan importgoed, een bedrag dat 2,5 miljard euro hoger lag dan de import in dezelfde periode 2018 of **1,58% meer**.

Doordat tijdens de eerste jaarthelft van 2019 de Vlaamse uitvoer minder sterk presteerde (+0,07%) dan de invoer (+1,58%), werd het positieve **handelssaldo** wat minder groot: tussentijds bedroeg het overschot op de goederenbalans 4,7 miljard euro. Vorig jaar had diezelfde balans nog een overschot van 7,1 miljard euro laten zien.

Waarheen...

Tijdens de eerste zes maanden van 2019 steeg onze export naar de **EU (+0,40%)** een fractie meer dan de toename van de totale Vlaamse uitvoer (+0,07%). Uiteraard blijft de EU voor Vlaamse exportgoederen een gigantische markt; het aandeel in de Vlaamse totaaluitvoer bedraagt op dit moment 71,33%.

Binnen de EU valt er een stijging te noteren bij onze eersterangsklanten: naar topklant **Duitsland** bijvoorbeeld is er een sterke exportstijging (+4,63%; extra uitvoer van *organische chemie, auto's en edele metalen*). Naar **Nederland**, de tweede klant is er eveneens een bovengemiddelde stijging van de uitvoer (+1,45%), terwijl onze uitvoer richting **Frankrijk** het iets moeilijker heeft (+0,92%). Ook de uitvoer naar **Polen** blijft vooruitgaan (+3,50%). Het land staat inmiddels op de 8^e plaats in de ranglijst met Vlaamse uitvoerbestemmingen.

Enkele andere EU-markten binnen de top 10, brachten minder goed cijfernieuws: zo ging de Vlaamse uitvoer naar het **Verenigd Koninkrijk** ruim 5% achteruit (-5,19%), in **Italië** ging er 5,92% af en ook richting **Spanje** noteerden we tussentijds alvast een exportdaling (-4,03%).

Ondanks positieve semesterprestaties in **Zwitserland** (+1,48%), **Rusland** (+1,36%) en **Noorwegen** (+5%), bood de totale export naar **Greater Europe** (-2,73%) alweer geen tegengewicht, want de Vlaamse eerstesemesteruitvoer naar **Europa** in zijn geheel (EU + Europa buiten de EU) kende een zo goed als statisch verloop (+0,20%). Qua aandeel in de Vlaamse totaaluitvoer hield **Europa** tijdens de eerste zes maanden toch nog altijd 76% vast. **Turkije** (-12,30%; minder uitvoer van *kunststoffen, automotieve, machines en farma*) was in feite verantwoordelijk voor de rode cijfers van het hele subcontinent.

¹ De aangehaalde cijfers over de buitenlandse handel zijn er volgens het *communautaire concept (CC)*. Die methode neemt ook de waarde van heruitgevoerde fabriekaten – met minder toegevoegde waarde in Vlaanderen – op in de globale exportcijfers. Het *nationale concept (NC)* rekent enkel de uitvoer erbij van exportgoed afkomstig uit de Vlaamse industrie met een hogere regionale toegevoegde waarde. Tijdens de eerste zes maanden van 2019 zag het verloop van de gecumuleerde **Vlaamse NC**-cijfers dan ook iets anders uit dan die naar het communautaire concept: **export NC: +2,59%** tegenover +0,07% bij export CC; **import NC: +2,54%** (tegenover +1,58% bij import CC). Bij de overige regio's lieten de cijfers zich als volgt lezen: **Wallonië** (export NC: +6,48% tegenover +5,73% bij export CC; import NC: +10,52% tegenover +6,57% bij import CC); **Brussel** (export NC: -6,03% tegenover -1,32% bij export CC; import NC: -8,07% tegenover -4,55% bij import CC).

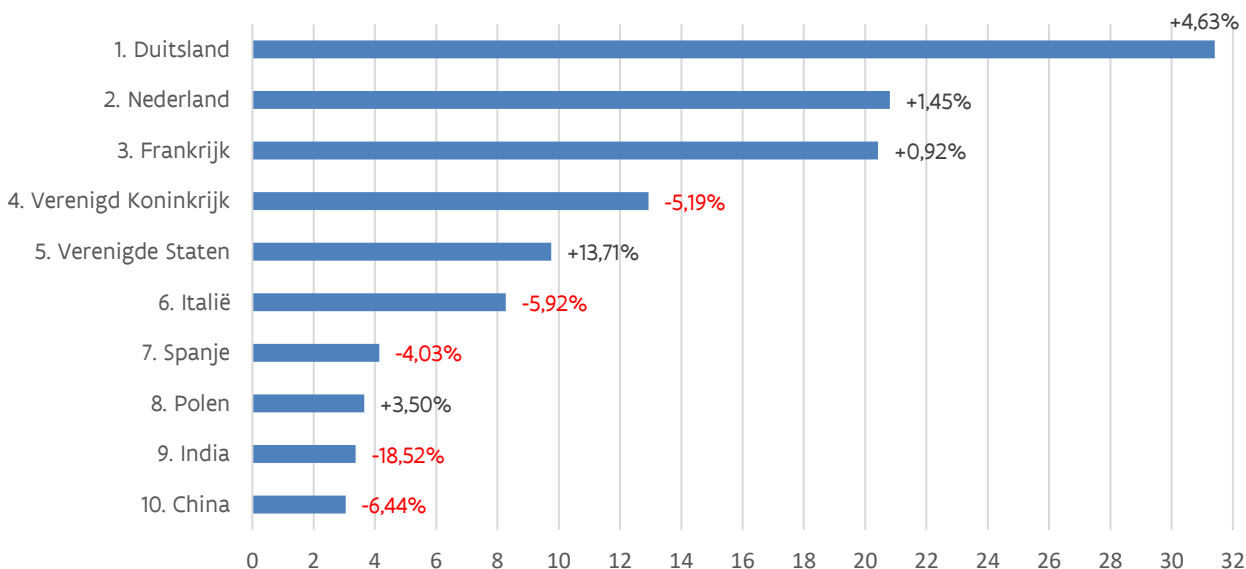
In 2019 mag de eerstesemesterexport naar **Europa** (+0,20%) dan al een fractie vooruit zijn gegaan, toch verbleekte dat fletse cijfer met hoe het de Vlaamse export verging naar het **Amerikaanse continent** (+8,63%), met dank aan sterke prestaties in vooral Noord- (+11,23%), maar ook in Centraal-Amerika (+18,19%).

Bij de export naar de **Verenigde Staten** kwam er medio 2019 zelfs 1,2 miljard euro bij (+13,71%). Vooral de export van *farma* (+60%) lag hiervan aan de basis. In **Canada** liep het voor Vlaams importgoed wat minder goed (-4,21%/ minder *organische chemische producten*).

De Vlaamse exportprestaties op Zuid-Amerikaanse markten oogden slechter (-6,68%), vooral door een teruggelopen export naar **Brazilië** (-11,66%; vooral minder *geneesmiddelen* en ook wat *benzine*), maar ook **Argentinië** (-25,26%; minder *benzine* en *gasolie*).

TOP 10 uitvoerbestemmingen Vlaanderen

(jan-jun 2019; in € miljard + var in %)

Alle andere exportcontinenten lieten na 1 semester in 2019 een uitgesproken daling optekenen.

Met name de landengroep met de meest prominente Aziatische groeimarkten (China, India, Japan, Zuid-Korea, Singapore, Taiwan, Thailand Indonesië...) stond in het eerste semester op verlies (-3,21%).

Vooral de Aziatische arm van de BRICS legde teleurstellende cijfers voor: nadat de exportverkoop in **China** er vorig jaar tijdens de eerste maanden al eens 13,69% bij inschoot, werd het er een jaar later niet beter op (-6,44%/ minder *auto's en onderdelen*). China blijft voorlopig wel nog onze 10^e exportklant met een aandeel 1,83% in het totaal.

Binnen diezelfde top 10 was het in **India** waar onze semesterexport de raakste klappen kreeg (-18,52% met een pak minder afzet van *edelstenen en diamant*). In het eerste semester van 2019 heeft **India** Polen zelfs de 8^e positie moeten gunnen als exportmarkt voor Vlaanderen.

Een greep uit de exportgroei cijfers naar de overige Aziatische markten medio 2019 toont aan dat onze afzet het er op de meeste markten landen eigenlijk vrij behoorlijk heeft gedaan: dat was zo in **Japan** (+14,84%), **Hongkong** (+3,42%), **Singapore** (+30,84%), **Taiwan** (+13,49%), **Maleisië** (+16,13%), **Vietnam** (+17,40%) en **Indonesië** (+11,39%).

Enkel **Zuid-Korea** (-9,82%) en **Thailand** (-6,58%) scoorden minder goed.

De eerstehalfjaarexport naar de markten in het **Midden-Oosten** (-10,69%) deed het relatief gezien nóg minder goed.

In het eerste semester van 2019 **kromp** de export naar **Israël** met **8,52%** (verlies bij *diamant*).

Tussentijds wordt Israël pas onze 29e markt: het heeft zijn traditionele rol als afzetmarkt nummer één in de regio al een hele tijd moeten afstaan aan de **Verenigde Arabische Emiraten**, waarheen de Vlaamse export overigens ook een stevige terugval kende (-26,69%). **Saoedi-Arabië** daarentegen ontpopte zich in 2019 tussentijds wel als een kooplustige semesterklant: onze export erheen klom met niet minder dan 20,81%.

De exportafzet in **Afrika** zakte alweer met 2,53%. Als continentale afzetmarkt neemt het inmiddels nog maar 3,6% in van de Vlaamse totaaluitvoer.

Sterke exportresultaten waren er wel in **Noord-Afrika** (+12,49%), maar die staken schril af bij de mindere afzet in **Sub-Sahara-Afrika** (-7,85%), dat in de tabel de naam "Afrika overige" meekreeg.

Egypte (+30,14%), **Marokko** (+8,10%) en **Libië** (+85%) waren de stijgers in **Noord-Afrika**.

In **Sub-Sahara-Afrika** (-7,85%) was het zwakkere exportresultaat voor rekening van **Nigeria** ging (-18,10%) en **Zuid-Afrika**, waar eveneens teleurstellende semestercijfers werden geboekt (-8,03%).

Ook de exportwaarde van Vlaams exportgoed richting **Oceanië** ging 18,08% achteruit. **Australië** speelde daar uiteraard een sleutelrol in (-3,48%), maar ditmaal waren het vooral de **Marschalleilanden** die hun stempel drukten op onze uitvoer "down under": in het eerste semester van 2019 viel onze uitvoer er immers integraal weg (-99%). Tijdens de eerste jaarhelft van 2018 had een Vlaamse onderneming er nog een tankschip verkocht ter waarde van € 188 miljoen.

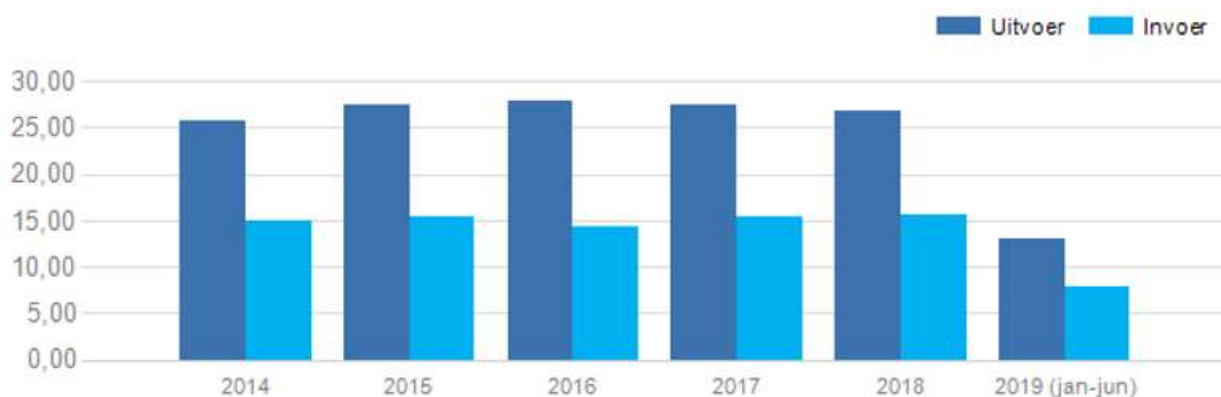
Vlaamse uitvoer per (sub)continent: periode jan-jun in € miljard, % aandeel en % variatie

Continent	2017	2018	2019	Aandeel 2019 in %	2017 - 2018	2018 - 2019
WERELD	161,24	166,15	166,26	100%	+3,05%	+0,07%
Europese Unie	112,54	118,12	118,60	71,33%	+4,96%	+0,40%
Europa overige	8,72	8,32	8,10	4,87%	-4,56%	-2,73%
Europa	121,26	126,44	126,69	76,20%	+4,27%	+0,20%
Azië overige	14,57	13,40	12,97	7,80%	-8,07%	-3,21%
Nabije en Midden-Oosten	4,93	4,28	3,82	2,30%	-13,07%	-10,69%
Azië	19,50	17,68	16,79	10,10%	-9,33%	-5,02%
Noord-Amerika	9,09	9,96	11,08	6,66%	+9,57%	+11,23%
Zuid-Amerika	2,15	2,19	2,04	1,23%	+1,77%	-6,68%
Centraal-Amerika	0,81	0,80	0,94	0,57%	-2,35%	+18,19%
Amerika	12,05	12,94	14,06	8,46%	+7,37%	+8,63%
Afrika overige	4,48	4,59	4,23	2,54%	+2,35%	-7,85%
Noord-Afrika	1,76	1,63	1,83	1,10%	-7,58%	+12,49%
Afrika	6,24	6,22	6,06	3,64%	-0,45%	-2,53%
Australië en Nieuw-Zeeland	0,90	0,90	0,89	0,54%	+0,50%	-0,95%
Oceanië overige	0,02	0,22	0,02	0,01%	+815,45%	-89,58%
Oceanië	0,92	1,12	0,92	0,55%	+21,38%	-18,08%
Bijzondere trafiek	1,26	1,75	1,75	1,05%	+39,00%	+0,01%

Brexitkoorts?

Tijdens het eerste halfjaar van 2019 exporteerde Vlaanderen voor 12,93 miljard euro aan goederen naar het **Verenigd Koninkrijk**. Dat betekende dat onze export erheen jaar-op-jaar 708 miljoen euro terug was gelopen, een daling van 5,19% tegenover de eerste jaarhelft van 2018 (13,64 miljard euro). In die periode was het VK (-5,19%) daarmee ook meteen ook de enige daler binnen de top 5 exportmarkten.

Handel Vlaanderen - Verenigd Koninkrijk (€ miljard)

BRON: Instituut voor de Nationale Rekeningen (NBB), verwerking cel Kennisopbouw Flanders Investment & Trade

Bij de sectoren die de grootste exportdaling incasseerden in de eerste-halfjaarcijfers, sprongen er 3 uit: minerale *brandstoffen*, *wagens* en *farma*.

Op het GN8-productniveau voltrokken de sterkste semesterdalingen zich vooral bij *aardgas* (-642 miljoen euro), *dieselwagens* (-437 miljoen euro) en in mindere mate om *hybride* en *benzinewagens* (met een gezamenlijk verlies van 79 miljoen euro), maar zeker ook bij *vaccins* en *geneesmiddelen*, met samen een kleine 400 miljoen euro minderuitvoer.

De rol van *aardgas* zorgt echter voor een zware vertekening van de globale exportdaling naar het VK tot juni 2019, want de felle terugloop van de aardgasuitvoer (-90%) heeft zich volledig tijdens Q1-2019 afgespeeld (o.m. door een combinatie van een zachte winter, capaciteitsverschuivingen in de aardgassector en de aanloop van meer Qatarese LNG-schepen in het VK).

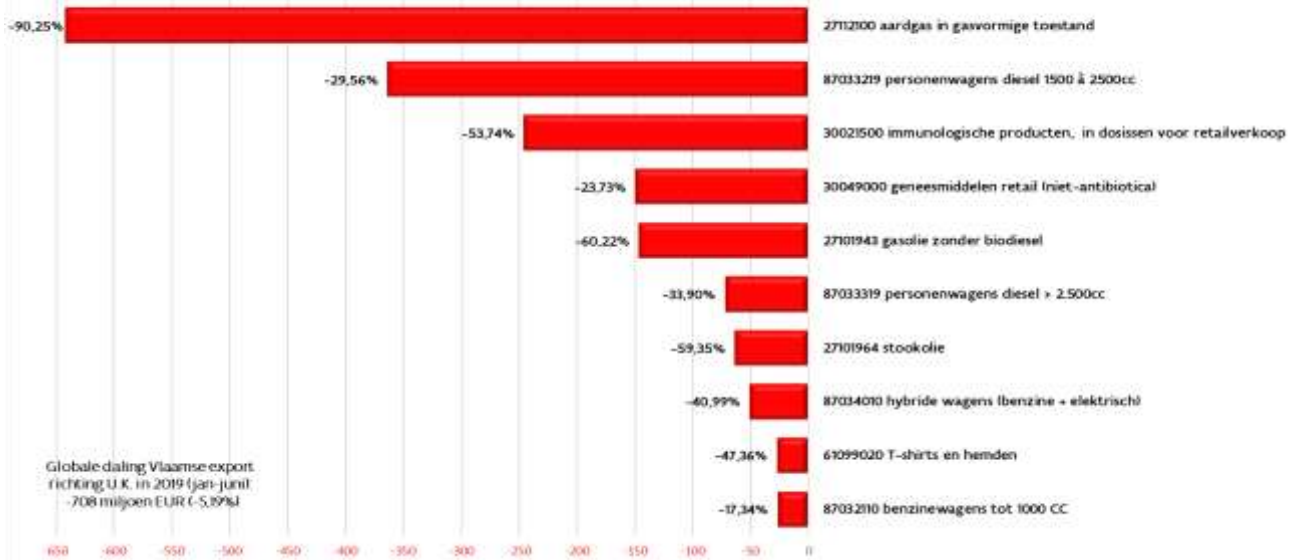
Filteren we in het eerste halfjaar van 2019 *aardgas* weg uit de exportcijfers naar het VK, dan zou het jaar-op-jaarverloop zijn uitgekomen op -0,52% / -67 miljoen euro (i.p.v. -5,19% / -708 miljoen euro met *aardgas* erbij).

Binnen de toptienproducten met een daling komen er liefst 4 uit de automotielsector.

Maar ook bij *automotive* is het exportverloop niet echt eenduidig: behalve die dalers waren er in die tak ook behoorlijk sterke stijgers, vooral bij de export van 2 types benzinewagens en kleinere diesel(bestel)wagens, samen goed voor een meeruitvoer van goed 779 miljoen euro. Dat maar om aan te geven dat in het cijferverloop niet altijd even veel lijn te ontwaren valt.

Richting het V.K., laat ook *farma* (-26,9% / -356 miljoen euro) zich met twee producten – *vaccins* en *geneesmiddelen* – wegzetten bij de verliesposten. Daarmee was de sector in onze VK-uitvoer de op één na grootste halfjaardaler in 2019 (na *minerale brandstoffen*, het gros ervan dus *aardgas*).

Vlaamse maandexport naar het V.K.: 10 sterkste dalers in 2019 (jan-juni) (productniveau GN8)
(daling jaar-op-jaar in mln. EUR en in %)

Zo te zien heeft de Vlaamse export de Britse “stockpiling”, de hamstervraag naar (basis)farma tijdens Q1-2019 niet kunnen verzilveren, want van de 1 miljard euro meerimport aan farmaceutica uit de Europese Unie, was het Nederland die het gros leverde (+895 miljoen euro) en voor een deel ook Italië (+200 miljoen euro). Andere grote EU-leveranciers van medicijnen als Vlaanderen (-356 miljoen euro), Duitsland (-202 miljoen euro), en Ierland (-26 miljoen euro) en Frankrijk (-27 miljoen euro) keken dan weer tegen behoorlijke halfjaarverliezen aan op de Britse markt.

Van de exportlanden of- regio's die er in de EU toe doen, zit Vlaanderen (-5,19%) medio 2019, qua uitvoer naar het VK, in het verliezende kamp, samen met Duitsland (-4,31%). Gemiddeld scoorde de totale EU-uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk trouwens 1,9 % hoger tijdens het eerste halfjaar van 2019.

De **Duitse** export (**-4,3%**) lijdt verlies bij *personenwagens* (-1,45 miljard euro/-14,5%), *automobielcomponenten* (-257 miljoen euro/-14%), *rollend spoor materieel*, *vaccins*, *computerhardware* en *aeronautica*.

Nederland gaat **6,6% vooruit**, zowat volledig toe te schrijven aan een enorme stijging bij (*bulkfarma* (+1,3 miljard euro/+135,6%), maar ook bij de export van *vrachtwagens* (+298 miljoen euro/+96%) en *computerhardware* (+167 miljoen euro/ +16%), maar ook bij *personenwagens*, *opleggetrekkers* en *retailfarma*.

Ook **Frankrijk** presteerde er beter (**+9,2%**), dank zij een toegenomen afzet van *juwelen* (+685 miljoen euro/+172%), *aeronautica* (+359 miljoen euro/+144%), *personen- en vrachtwagens* (resp. +163 miljoen euro /+21,5% en +131 miljoen euro/+37,1%) en *wijn* (+79 miljoen euro / +14,8%).

... verscheept Vlaanderen wát ?

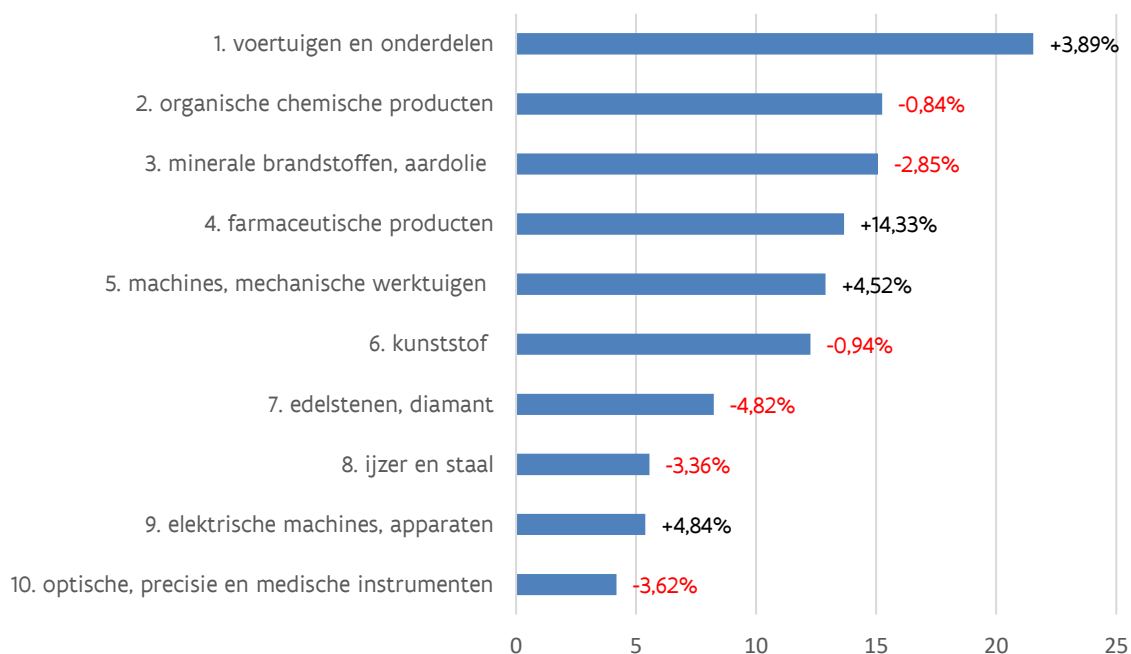
Sectoraal bekeken, bleven *chemie en farma* ook in het eerste semester van 2019 afgetekend de Vlaamse exportkoplopers met een leeuwenaandeel van 23,43% in het uitvoertotaal. De eerstesemesterexport van het sectorduo kende in 2019 zelfs een hogere stijging (+4,19%), dan de gemiddelde Vlaamse uitvoertoename (+0,07%).

Behalve bij *chemie en farma* noteren we ook positieve cijfers in tal van andere exportsectoren (zeker niet de minste): *vervoermaterieel* (+3,06% / 13,23% aandeel; 2^e post), *machines en elektrische apparatuur* (+4,62% / 3^e post met 10,99% aandeel) en *voeding en dranken* (+3,76% / 5,66% aandeel; 7^e post).

De uitvoer van *minerale producten* (-2,58% / 4^e uitvoerpost met 9,60% aandeel), *kunststoffen* (-1,60% / 5^e post met 8,47% aandeel) en *onedel metaal* liep terug (-7,39% / 6^e uitvoerpost met 7,39% aandeel), net als de afzet van *diamant* (-4,82% / 8^e post met een aandeel van 4,95%). Tot slot was ook voor de *textielsector* geen semestergroei weggelegd (-4,02% / 3,28% aandeel).

TOP 10 Vlaamse uitvoerproducten

(jan-jun 2019; in € miljard + variatie in %)

Gewestelijke verdeling

Tot slot nog een blik op de **Belgische** cijfers: tot en met juni 2019 beliepen de nationale uit- en invoer resp. **201,69** en **195,54 miljard euro**. Vorig jaar tekende België datzelfde semester nog € 199,99 miljard aan export en € 191,98 miljard aan import op. *Jaar-op-jaar* steeg de Belgische semesteruitvoer met 0,85%, terwijl bij de invoer 1,86% bijkwam t.o.v. het eerste semester van 2018.

Na 6 maanden in 2019 vertoonde de Belgische handelsbalans tussentijds een overschot van 6,15 miljard euro, tegenover een positief saldo van 8 miljard euro in dezelfde periode van 2018. Dat ons land aan handelsoverschot in moest leveren, komt doordat de eerstesemesteruitvoer ongeveer half zo sterk steeg (+0,85%) steeg dan de invoerwaarde (+1,86%) tijdens dat semester.

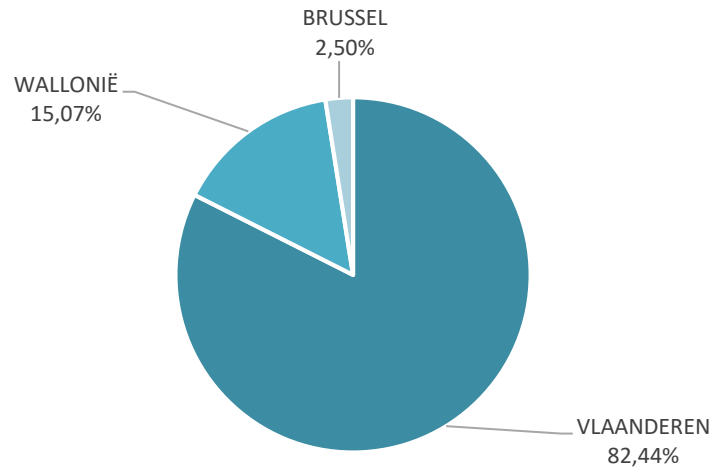
Doordat **Vlaanderen** zijn export “maar” 0,07% zag stijgen na 6 maanden in 2019, was het in dat semester goed voor een iets kleiner aandeel van **82,44%** van de totale Belgische uitvoer (in dezelfde periode 2018 was dat nog 83,08% geweest).

De inbreng (15,07%) van **Wallonië** in de Belgische totaaluitvoer steeg boven het peil van de eerste zes maanden van 2018 (**14,37%**), doordat de uitvoer in 2018 voorlopig een vooruitgang boekte van 5,73% t.o.v. het jaar ervoor.

Deze stijging kan bijna volledig op het conto van de *farmaceutische industrie* (+22%) geschreven worden. Bijna twee derde van de uitzonderlijke farmastijging vertrok richting de VS, de rest ging naar Duitsland, Zweden en Italië.

De **Brusselse** export medio 2019 kreeg als enige regio te maken met een daling (-1,32%). Brussel zag zijn inbreng in 's lands wereldwijde uitvoer dan ook beknot tot **2,50%**.

Aandeel in Belgische uitvoer: jan-jun 2019 in %

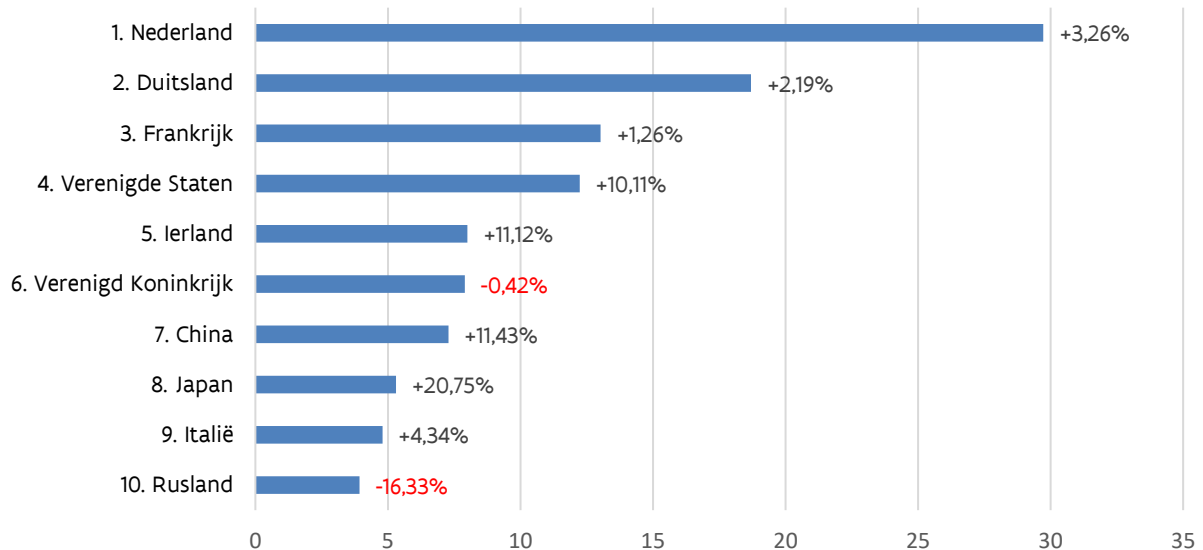

Vlaamse invoer

Aan de **invoerzijde** vielen er na twee kwartalen in 2019 licht positieve cijfers te noteren: tijdens de eerste zes maanden steeg de gecumuleerde invoer in 2019 met 1,58% tot 161,6 miljard euro. Op een stagnerende eerstekwartaalimport – 0,06% lager dan in Q1-2018 – volgde in het tweede kwartaal een vooruitgang met 3,14%, wat halverwege 2019 het tussentijdse invoerverloop op +1,58% liet uitkomen.

TOP 10 leveranciers Vlaanderen

(jan-jun 2019; in € miljard + var in %)

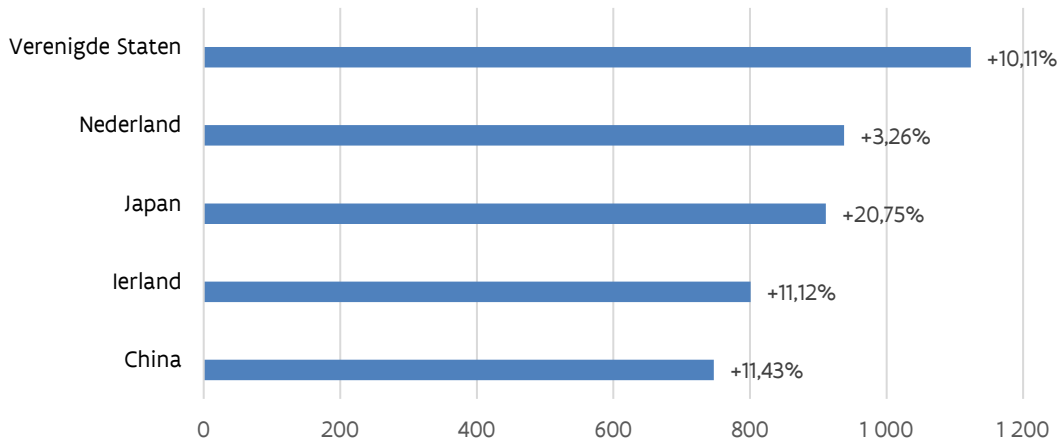
Geografisch

Met 62 % van alle invoerleveringen achter de naam, blijft de **Europese Unie** ook in 2Q-2019 uiteraard de belangrijkste leverancier van Vlaanderen. In 2Q-2018 lag dat aandeel nog 0,80 procentpunt lager (61,20%). De intra-communautaire import was jaar-op-jaar dan ook 2,89% gestegen, iets sterker dus dan het globale gemiddelde importverloop in 2Q-2019 (+1,58%).

Dat Vlaanderen tijdens het eerste semester van 2019 wereldwijd voor 2,5 miljard euro extra aan importgoed binnenhaalde, daar had de invoerstijging uit de **VS**, **Nederland** en **Japan** danig de hand in: alleen al uit de VS steeg de totale import een volle 1,1 miljard euro. Uit **Singapore**, **Rusland** en de **VAE** daarentegen werd tijdens de eerste helft van 2019 een pak minder ingevoerd.

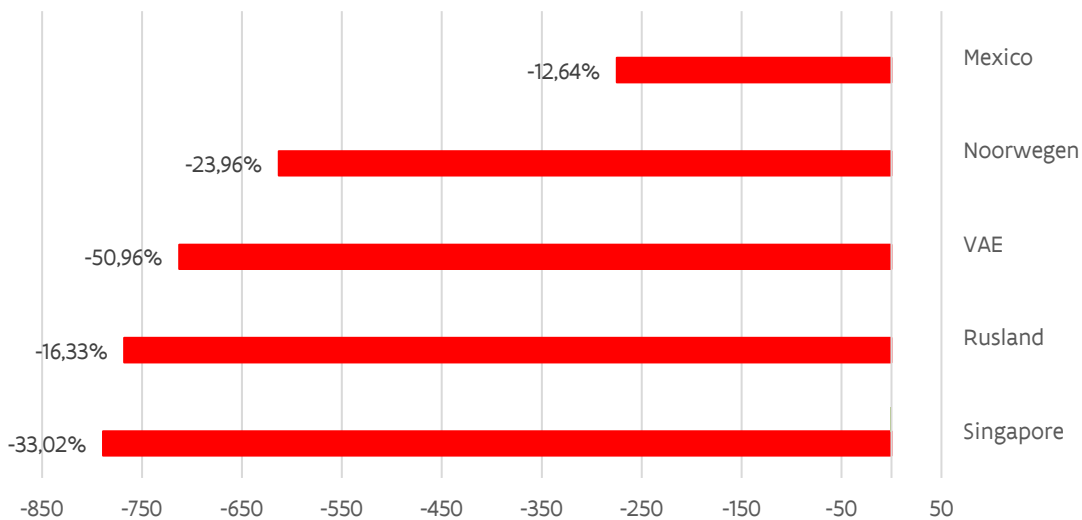
TOP 5 STIJGERS VLAAMSE INVOER

(jan-jun 2019; stijging in € miljoen + stijging in%)

TOP 5 DALERS VLAAMSE INVOER

(jan-jun 2019; daling in € miljoen + daling in %)

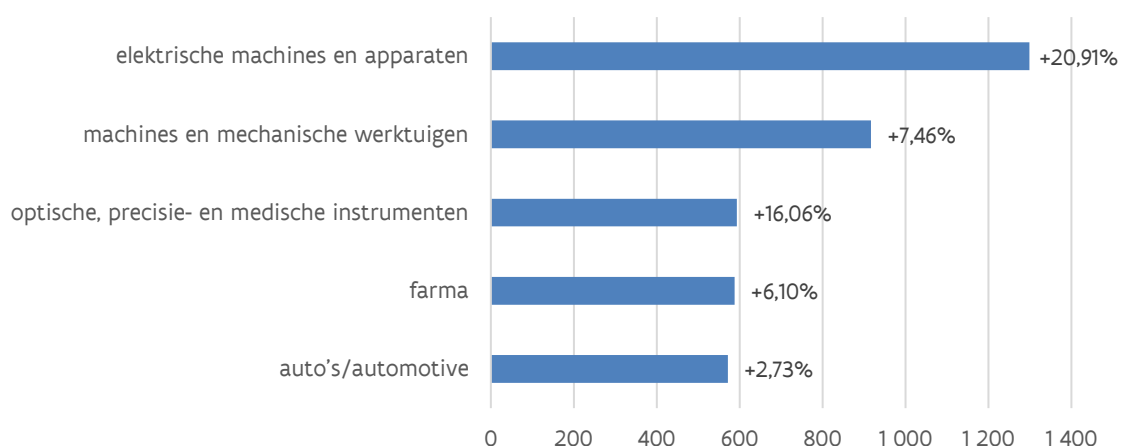

SECTOREN EN PRODUCTEN

Achter de 2,5 miljard euro aan extra invoer die Vlaanderen liet noteren na 2 kwartalen in 2019 (+1,58%) zaten vooral de volgende sectoren: *elektronica, machines, farmaceutica en automotive*. Er waren ook 2 grote dalers: *edelstenen/diamant en minerale brandstoffen*.

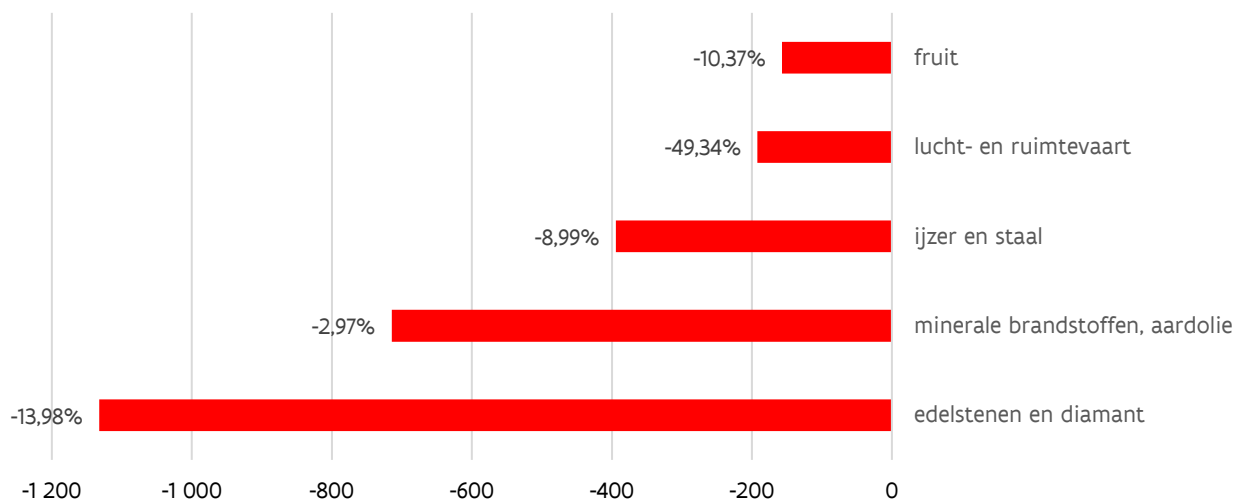
TOP 5 STIJGERS VLAAMSE INVOER

(jan-jun 2019; stijging in € miljoen + stijging in %)

TOP 5 DALERS VLAAMSE INVOER

(jan-jun 2019; daling in € miljoen + daling in %)

WTO ziet groei wereldhandel vertragen door handelsconflicten en -spanningen

Volgens recente ramingen van het WTO zou het volume van de wereldhandel in 2019 maar 1,2% toenemen, heel wat minder dan de groeiprognose van 2,6%, waar het WTO in april 2019 nog van uitging.

Tijdens de eerste jaarihelft van 2019 ging de export- en de importgroei op de rem en dat over alle regio's en ontwikkelingsniveau's heen:

- export *developed*: 2,1% (2018) tot 0,4 (2Q-2019); export *developing*: 3,5% (2018) tot 2,1% (2Q-2019);
- import *developed*: 2,5% (2018) tot 1,6% (2Q-2019); export *developing*: 4,1% (2018) tot 1,1% (2Q-2019);

In 2020 zou de totale wereldhandel weer licht kunnen aantrekken tot +2,7%, terwijl het wereld-BBP zijn groei van 2,3% (tegen marktprijzen) zou kunnen bestendigen indien de spanningen in het wereldhandelsgebeuren niet verder oplopen of – bij voorkeur – afnemen. Een sterker vertragende wereldeconomie zou immers een nóg meer nefaste impact hebben op de evolutie van de wereldhandel.

Handelsconflicten en nadelige ontwikkelingen in het handelsbeleid leggen de zwaarste hypotheek op de prognoses, maar ook macro-economische schokken en financiële volatiliteit kunnen de vertraging nog verergeren. Nieuwe “tarievenrondes” gevolgd door vergeldingsheffingen kunnen een destructief effect hebben op de internationale handel. Ook een rommelige brexit zal een aanzienlijke impact kunnen hebben, vooral dan op de “regionale” intra-Europese handel.

Ook enkele handelsindicatoren op de korte termijn, met name die rond *exportorders* en *economische beleidsonzekerheid*, hangen een vrij somber beeld op van het huidige en toekomstige traject van de wereldhandel:

- de PMI-index (purchasing managers' index), die zicht geeft op nieuwe exportbestellingen, is sinds januari 2018 teruggezakt van 54.0 tot 47.5, meteen de laagste notering sinds het najaar van 2012 én een notering onder 50.0, wat wijst op teruglopende orderportefeuilles.
- een andere index, die de frekwentie meet van positieve of negatieve berichtgeving in de pers en zo een idee geeft rond het vertrouwen in bepaalde aspecten van monetair, financieel en handelsbeleid, stond in januari 2019 op 289, terwijl die in augustus al to 348 was opgelopen, ook al de hoogste index ooit. Economische onzekerheid schrikt investeerders af en kan daardoor ook een uitgesproken negatief effect hebben op de wereldhandel. Bij investeringen in kapitaalgoederen komt overigens meer dan eens veel import kijken.